

זהר הקדוש עם ביאור הכתר והכבוד

פרשת מטו"מ • ומעת הסרנו אלה

מלשון 'בחירה', כלומר בזמנא דאיהו איתרעי בך מכל עמין דעלמא - באותו זמן שהוא [-הקדוש ברוך הוא] רצה בך ובהר בך מכל העמים שבעולם, שנאמר (דברים 10) 'כי עם קדוש אתה לה' אלהיך בך בחר ה' אלהיך להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה, והיינו בעת שיצאת ממצרים וקיבלת את התורה הקדושה. וכנגד זה מזהיר הכתוב שתזכור

ימים טובים אלו 'עד אשר לא יבאו ימי הרעה', פירוש, 'יומין דזקנה דשלטין בך שאר עמין ויבדרון לך בכל עממא - ימי הזקנה שבהם ישלטו בך שאר העמים ויפזרו אותך בגלות בין כל העמים.

דרך אגב מפרש פירוש שלישי, שלא מענין מאמר זה, בכונת 'ימי בחורותיך' וימי הרעה, שהכתוב מדבר על חודשי השנה שמתחלקים לימים טובים ולימים רעים:

ועוד יש לפרש פירוש שלישי בכונת הכתוב 'בימי בחורותיך, פירוש, יומין דשתא דאינון ברירין לך - אותם ימי השנה שהם מובחרים ומבוררים לך, ונטירין דלעילא עלך - ושבימים אלו יש עליך שמירה עליונה, ואינון ד' ירחי דשתא - והם ארבעה חודשי השנה, אדר ניסן אייר סיון, אלן אינון יומין דבחר קודשא בריה הוא בישראל ועבד בהון עמהון ניסין - אלו הם הימים שבהם בחר הקדוש ברוך הוא בישראל ובהם עשה עמם ניסים, שיש בימים אלו נס פורים, יציאת מצרים, ספירת העומר ומתן תורה, וקנסת ישראל מתעטרא בבעלה ואתקריבת בהדיא - ובימים אלו כנסת ישראל, שהיא המלכות, מתעטרת בבעלה, שהוא זעיר אנפין, ומתקרבת עמו.

לפי הפירוש האחרון ש'ימי בחורותיך' היינו החדשים הטובים של השנה, יתפרש גם המשך הכתוב זה לעומת זה:

'עד אשר לא יבאו ימי הרעה', פירוש, 'ימי הזקנה שבחודשי השנה, והם נקראים 'ימי הרעה' ממש לפי שהקליפות שולטות בהם, ואינון - והם ארבעה חודשי השנה אחרים, תמוז אב טבת שבט, שבהם שולטת הרעה, אף על גב דלא איתגלייא כל כף - אף על פי שחודש שבט אין רעתו מגולה כל כך כמו תמוז אב וטבת שבהם מתענים על חורבן בית המקדש, מכל מקום הרי הוא נכלל גם בכלל ימי הרעה, וסימנך - וסימן היא בידך, הפסוק במשלי (יג) 'ושבט לגו חסר לב', רמז יש כאן לחודש שבט

שהזכירו הכתוב בלשון ענוש ופורענות.

כעת חזר וזוהר לפרש את הכתובים שהם מרמזים על גלות ישראל, ומבאר את המשך הפסוק 'הגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ':

'הגיעו שנים', אלו שנים דגלותא - השנים של הגלות, דאזלין ישראל מטולטלין - שבהן הולכים בני ישראל מטולטלים בין האומות, ועל שנים אלו נאמר 'אין לי בהם חפץ', דתנינו - שלמדנו, זמינין ביומא דגלותא דלא ישתבח בידא דבר נש למיזבן בשוקא - עתידים ישראל ביום הגלות להגיע לידי כך שלא ימצא בידו של אדם מטבע כל שהוא לקנות עמו בשוק, וכדין - ואז, על זמן כזה אמרו רבותינו (סנהדרין 102) שאין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס.

מאמר זה נמצא בזוהר חדש, והוא מדרש הנעלם על מגילת איכה. המאמר טובב הולך על הפרק האחרון שבמגילת קהלת, בו מדבר שלמה המלך על ימי הזקנה ומתאר אותם כימי הרעה אשר אין בהם חפץ, כדלהלן (קהלת יב א-ו):

וזכר את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו לי בהם חפץ. עד אשר לא תחשף השמש והאור והירח והכוכבים ושב העבים אחר השמש. ביום שיגעו שמרי הפית והתעויות אנשי החיל ויבטלו הטחנות כי מעטו וחשכו הראות בארבות. וסגרו דלתים בשוק בשפל קול התנהג ויקום לקול הצפור וישחו כל גנות השירי. גם מגבה יבאו וחתמתי בדרך וינאץ השקד ויספיל הקרב ותפר האביונה כי הלך הגדם אל בית עולמו וסכבו בשוק הספדים. עד אשר לא יתק חבל הסף ותרץ גלת הקרב ותשבר כד על המבצע ונרץ הגלגל אל הבור: וישב העפר על הארץ פשהיה והרחם תשוב אל האלהים אשר נתנה.

על פי פסוק, מזהיר שלמה המלך את האדם שיזכרו לזכור את בוראו ולקבל עליו את עול עבודתו בעוד הוא נמצא בימי הטובה' שהם ימי הבחורות כאשר עדיין כוחו במוטו, ואל ימתין עד שיבואו 'ימי הרעה' שהם ימי הזקנה שבהם כלים כל כוחותיו ושוב אין בידו לתקן דרכיו ומעשיו.

במאמר זה, יפרש הזוהר את הפסוקים האלו באופן אחר, שהם מרמזים על כללות עם ישראל שמצבו הרוחני מתחלק לשתי תקופות עיקריות, כאשר 'ימי הטובה' הם אותם הימים שבהם שרויים היו ישראל תחת כנפי השכינה, ואילו 'ימי הרעה' הם ימי הגלות שבהם גלו ישראל מעל שולחן אביהם ונאבדו מהם כל ההשגות והמדרגות הרוחניות שהיו להם מקדם.

פוחת לפרש את הפסוק 'וזכור את בוראך בימי בחורותיך', שעל בני ישראל לזכור את הטובות שעשה להם בימי בחורותם, דהיינו בימי צאתם ממצרים:

בפתיחת מגילת איכה (א א) נאמר 'איכה ישבה בדרך העיר רבתי עם היתה פאלמנה רבתי בגוים שרתי במדינות היתה למס'. רבנן פתחי האי קרא - רבותינו בבואם ללמוד ולעיין בפסוקים שבמגילה זו, פתחו בפסוק זה שבמגילת קהלת: 'וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ'. האי קרא אוקימנא ליה בישראל כד הוה בארץ הקדושה, בבני ישראל כאשר היו בארץ הקדושה, ששלמה המלך מדבר אל עם ישראל היושב בארץ ישראל ומזהירו: 'וזכור את בוראך, הוי דכיר כל אינון טבאן וכל אינון אתין וניסין - היה זכור את כל אלו הטובות וכל אלו האותות והניסים, דעבד לך קודשא בריה הוא ביומין קדמאין - שעשה לך הקדוש ברוך הוא בימים הראשונים, בימי צאתך מארץ מצרים, כד הוה רביא במהימנותא - כאשר היית נער באמונה, כלומר שהיית בתחילת דרךך בענין האמונה, כמה דאתא אומר בפסוק (הושע יא א) 'כי נער ישראל ואהבהו וממפרים קראתי לבני', הרי שבצאתם ממצרים היו ישראל בבחינת 'נער', וזהו 'ימי בחורותיך', שתזכור את ימי הבחורות והנערות שלך ואת כל הטובות שעשה לך ה' בימים ההם.

מאמר זה נמצא בזוהר חדש, והוא מדרש הנעלם על מגילת איכה. המאמר טובב הולך על הפרק האחרון שבמגילת קהלת, בו מדבר שלמה המלך על ימי הזקנה ומתאר אותם כימי הרעה אשר אין בהם חפץ, כדלהלן (קהלת יב א-ו):

מוסיף ומפרש פירוש אחר בכונת 'ימי בחורותיך' וממשיך לפרש המשך הכתוב 'ימי הרעה': עוד יש לפרש פירוש נוסף בכונת הכתוב 'בימי בחורותיך', שתיבה זו מתפרשת

אחר שביאר את הפסוק הראשון שבו מנה את החסרונות הגשמיים שבזמן הגלות, בא לבאר את הפסוק השני 'עד אשר לא תחשף השמש והארץ והים והכוכבים ושבו העינים אחר הגשם':

עד עכשיו ביאר את הכתוב שמרמז על גילוי אור השכינה למטה בתחתונים באמצעות התלמוד והברייתות ולומדיהם שהם התנאים והאמוראים. כעת יפרש שוב את כל הכתוב שמרמז על אור השכינה המאיר בעליונים:

'עד אשר לא תחשף השמש', דבר אחר, 'עד אשר לא תחשף השמש', 'שמש' היינו נהירו דקלסתר פני שכינה - הארה של קלסתר פני השכינה, דהו נהיר לה בכל יומא -

שהיה זעיר אנפין מאיר לה בכל יום, ומההוא נהירו עלמא אתקיים - ומהארה זו העולם מתקיים, וישאל שראן על ארעא לרוחצנו - ובני ישראל חונים על הארץ לבטח.

מבאר מה שכתוב 'האור' שמרמז לאור נעלם הנמשך על ידי חוט של חסד מן האור הגנוז ומאיר במלכות:

'האור', זהו אור שהוא נעלם יותר מן האור הראשון, והוא אור שפרא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, דהו נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא - שהיה מאיר מסוף העולם ועד סוף העולם, מבינה עד מלכות, ואתגניז - ואחר היום הראשון לבריאת העולם נגזז האור הזה בבניה ולא יצא עוד החוצה. והקדוש ברוך הוא הוה נהיר - ואף על פי כן, הקדוש ברוך הוא שהוא זעיר אנפין היה מאיר מן האור הזה למלכות, ואפי' מיניה חד חוטא דימינא דקודשא בריה הוא - וזהו על ידי שהוציא מן האור הגנוז בבניה חוט אחד מצד ימינו של הקדוש ברוך הוא, וזהו היסוד הנקרא חוט של חסד, שהוא כמין חוט שנמשך והתפשט מן האור הגנוז על ידי מדת החסד שבימין, ואחיד לסיהרא - ואחז את הלבנה שהיא המלכות להשפיע לה מן האור ההוא ולתקנה. ובההוא זימנא כתיב - ובאותו זמן שחרב בית המקדש, כתוב במגילת איכה (ב ג) **'השיב אחר ימינו מפני אויב, מינו' הוא חוט היסוד המושך מן החסד שבצד ימין.**

ממשיך לבאר מה שכתוב 'הז'הר' שמרמז על מדת המלכות שהיא מקום לינתה בירושלים:

'הז'הר', זו השכינה שהיא מדת המלכות המקבלת מן האור ההוא שהוזכר למעלה, דכתיב - שכתוב על העיר ירושלים (ישעיה א כא) **'איכה היתה לזונה קרה נאמנה מלאתי משפט צדק יליו בה ועתה מרצחים',** 'צדק' זו מדת המלכות, שבהיות ירושלים בבנינה היה בה גילוי הארת השכינה, כי יסוד שהוא 'צדיק' השפיע והאיר במלכות שהיא 'צדק'.

מבאר עוד את הכתוב שמדבר מענין בכיית המלאכים בשעה שחרב בית המקדש:

'והפכבים' הם שנים עשר, אלו שנים עשר מלאכי השרת שהיו באים בה ידועים אצלה - אצל המלכות שהיא השכינה, ובטלו מקימייהו - ובשעת החורבן בטלו מלאכים אלו מקיומם, ואלין איקרנו - ואלו המלאכים נקראים **'מלאכי שלום'** כדלהלן. וממשיך הפסוק ואומר **'ושבו העינים אחר הגשם',** כאן מרמז הכתוב על בכיית המלאכים בעת חורבן בית המקדש, דכתיב - שכתוב (שם לג ז) **'הן ארצלם צעקו חצפה מלאכי שלום מר יבפיון'.**

כאן ממשיך הוזהר ומפרש גם את שאר הפסוקים שבפרק זה, שכולם מרמזים על המדרגות הרוחניות שהיו מנת חלקם של ישראל בזמן בית המקדש, ואשר נאבדו מהם עם חורבנו. במסגרת זו ביארנו רק את חלקו הראשון של המאמר, ואי"ה עוד חזון למועד.

'עד אשר לא תחשף השמש', דא קלסתר פנים של שכינה, דא קלסתר פנים של שכינה, מלעילא ומתתא. מתתא מאן אינון. מארי מתניתין דהו פארעא דישראל, פטישי דפרזלא, מהדקין טנרין, ותלשין טורין רמאין.

'והאור', זה התלמוד ירושלמי, דנהיר נהורא דאורייתא, לבתר דאתפטל דא, כביכול, אשתארו בחשוכא. דכתיב, (איכה ג ו) 'במחשבים הושיבני', זה תלמוד בבלי, דאזלין ביה בני עלמא במחשבים.

'והז'הר', אלין אינון הכרייתות, דהו נהירין נהירו דחכמה סתימאה. 'והפכבים', אלין אינון משכילים דהו פארעא קדישא, כל אינון תנאים ואמוראים, דכל עלמא קיימא בגינייהו. דכד הו קיימי פחדא, הוה אמר בר נש לחבריה, מגו מלה דא דפרח מפומי, אנא חמא מה דיהא יומא דא, או למחר, כף וכף.

דבר אחר, 'עד אשר לא תחשף השמש', נהירו דקלסתר פני שכינה, דהו נהיר לה בכל יומא, ומתהוא נהירו עלמא אתקיים, וישאל שראן על ארעא לרוחצנו.

'והאור', אור שפרא הקדוש ברוך הוא במעשה בראשית, דהו נהיר מסייפי עלמא לסייפי עלמא, ואתגניז. ותקדוש ברוך הוא הוה נהיר, ואפי' מיניה חד חוטא דימינא דקודשא בריה הוא, ובההוא זימנא כתיב, 'השיב אחר ימינו מפני אויב, מינו' הוא חוט היסוד המושך מן החסד שבצד ימין.

'והז'הר', זה התלמוד ירושלמי, דנהיר נהורא דאורייתא, לבתר דאתפטל דא, שנתבטל זה, שגלתה שכינה ונחשך אורה, כביכול, אשתארו בחשוכא - נשארו בחושך, דכתיב - שכתוב (איכה ג ו) **'במחשבים הושיבני', זה תלמוד בבלי - דרך לימוד פירוש המשנה של יושבי בבל, דאזלין ביה בני עלמא במחשבים - שאין תלמוד בבלי מאיר כמו תלמוד ירושלמי והולכים בו בני העולם במחשכים.**

בהמשך למה שביאר את הפסוק 'והאור' שהוא תלמוד ירושלמי, מבאר המשך הפסוק 'והז'הר והפכבים' שמדבר על הברייתות ועל התנאים והאמוראים שבארץ ישראל שהשיגו השגות עליונות באמצעות לימודם:

'והז'הר' מהו, אלין אינון הכרייתות - אלו הן הברייתות, דהו נהירין נהירו דחכמה סתימאה - שהיו מאירות הארת החכמה הסתומה. **'והפכבים' מה הם, אלין אינון משכילים דהו פארעא קדישא -** אלו הם המשכילים שהיו בארץ הקדושה, שנמשלו לכוכבים המאירים את שמי הרקיע, שעליהם נאמר (דניאל יב ג) **'והמשפלים יזהרו קזהר הרקיע ומצדיקי הרבים פכוכבים לעולם ועד',** והם כל אינון תנאים ואמוראים דכל עלמא קיימא בגינייהו - כל אלו התנאים והאמוראים שכל העולם עומד בגללם, **דכד הו קיימי פחדא -** שכאשר היו כל אלו התנאים והאמוראים קיימים כאחד בארץ ישראל, הוה אמר בר נש לחבריה מגו מלה דא דפרח מפומי אנא חמא מה דיהא יומא דא או למחר - היה אדם אחד אומר לחברו שמתוך דיבור זה שפרח מפיו רואה אני מה שיהיה ביום זה או למחר, כף וכף. והיו כפויים ופגועים.

מבאר עוד את הכתוב שמדבר מענין בכיית המלאכים בשעה שחרב בית המקדש:

'והפכבים' הם שנים עשר, אלו שנים עשר מלאכי השרת שהיו באים בה ידועים אצלה - אצל המלכות שהיא השכינה, ובטלו מקימייהו - ובשעת החורבן בטלו מלאכים אלו מקיומם, ואלין איקרנו - ואלו המלאכים נקראים **'מלאכי שלום'** כדלהלן. וממשיך הפסוק ואומר **'ושבו העינים אחר הגשם',** כאן מרמז הכתוב על בכיית המלאכים בעת חורבן בית המקדש, דכתיב - שכתוב (שם לג ז) **'הן ארצלם צעקו חצפה מלאכי שלום מר יבפיון'.**

כאן ממשיך הוזהר ומפרש גם את שאר הפסוקים שבפרק זה, שכולם מרמזים על המדרגות הרוחניות שהיו מנת חלקם של ישראל בזמן בית המקדש, ואשר נאבדו מהם עם חורבנו. במסגרת זו ביארנו רק את חלקו הראשון של המאמר, ואי"ה עוד חזון למועד.

מבאר מה שכתוב 'הז'הר' שמרמז על מדת המלכות שהיא מקום לינתה בירושלים:

'הז'הר', זו השכינה שהיא מדת המלכות המקבלת מן האור ההוא שהוזכר למעלה, דכתיב - שכתוב על העיר ירושלים (ישעיה א כא) **'איכה היתה לזונה קרה נאמנה מלאתי משפט צדק יליו בה ועתה מרצחים',** 'צדק' זו מדת המלכות, שבהיות ירושלים בבנינה היה בה גילוי הארת השכינה, כי יסוד שהוא 'צדיק' השפיע והאיר במלכות שהיא 'צדק'.

מבאר עוד את הכתוב שמדבר מענין בכיית המלאכים בשעה שחרב בית המקדש:

'והפכבים' הם שנים עשר, אלו שנים עשר מלאכי השרת שהיו באים בה ידועים אצלה - אצל המלכות שהיא השכינה, ובטלו מקימייהו - ובשעת החורבן בטלו מלאכים אלו מקיומם, ואלין איקרנו - ואלו המלאכים נקראים **'מלאכי שלום'** כדלהלן. וממשיך הפסוק ואומר **'ושבו העינים אחר הגשם',** כאן מרמז הכתוב על בכיית המלאכים בעת חורבן בית המקדש, דכתיב - שכתוב (שם לג ז) **'הן ארצלם צעקו חצפה מלאכי שלום מר יבפיון'.**

כאן ממשיך הוזהר ומפרש גם את שאר הפסוקים שבפרק זה, שכולם מרמזים על המדרגות הרוחניות שהיו מנת חלקם של ישראל בזמן בית המקדש, ואשר נאבדו מהם עם חורבנו. במסגרת זו ביארנו רק את חלקו הראשון של המאמר, ואי"ה עוד חזון למועד.

מבאר מה שכתוב 'הז'הר' שמרמז על מדת המלכות שהיא מקום לינתה בירושלים:

'הז'הר', זו השכינה שהיא מדת המלכות המקבלת מן האור ההוא שהוזכר למעלה, דכתיב - שכתוב על העיר ירושלים (ישעיה א כא) **'איכה היתה לזונה קרה נאמנה מלאתי משפט צדק יליו בה ועתה מרצחים',** 'צדק' זו מדת המלכות, שבהיות ירושלים בבנינה היה בה גילוי הארת השכינה, כי יסוד שהוא 'צדיק' השפיע והאיר במלכות שהיא 'צדק'.

בהמשך למה שביאר את הפסוק 'והאור' שהוא תלמוד ירושלמי, מבאר המשך הפסוק 'והז'הר והפכבים' שמדבר על הברייתות ועל התנאים והאמוראים שבארץ ישראל שהשיגו השגות עליונות באמצעות לימודם:

'והז'הר' מהו, אלין אינון הכרייתות - אלו הן הברייתות, דהו נהירין נהירו דחכמה סתימאה - שהיו מאירות הארת החכמה הסתומה. **'והפכבים' מה הם, אלין אינון משכילים דהו פארעא קדישא -** אלו הם המשכילים שהיו בארץ הקדושה, שנמשלו לכוכבים המאירים את שמי הרקיע, שעליהם נאמר (דניאל יב ג) **'והמשפלים יזהרו קזהר הרקיע ומצדיקי הרבים פכוכבים לעולם ועד',** והם כל אינון תנאים ואמוראים דכל עלמא קיימא בגינייהו - כל אלו התנאים והאמוראים שכל העולם עומד בגללם, **דכד הו קיימי פחדא -** שכאשר היו כל אלו התנאים והאמוראים קיימים כאחד בארץ ישראל, הוה אמר בר נש לחבריה מגו מלה דא דפרח מפומי אנא חמא מה דיהא יומא דא או למחר - היה אדם אחד אומר לחברו שמתוך דיבור זה שפרח מפיו רואה אני מה שיהיה ביום זה או למחר, כף וכף. והיו כפויים ופגועים.

מבאר עוד את הכתוב שמדבר מענין בכיית המלאכים בשעה שחרב בית המקדש:

'והפכבים' הם שנים עשר, אלו שנים עשר מלאכי השרת שהיו באים בה ידועים אצלה - אצל המלכות שהיא השכינה, ובטלו מקימייהו - ובשעת החורבן בטלו מלאכים אלו מקיומם, ואלין איקרנו - ואלו המלאכים נקראים **'מלאכי שלום'** כדלהלן. וממשיך הפסוק ואומר **'ושבו העינים אחר הגשם',** כאן מרמז הכתוב על בכיית המלאכים בעת חורבן בית המקדש, דכתיב - שכתוב (שם לג ז) **'הן ארצלם צעקו חצפה מלאכי שלום מר יבפיון'.**

כאן ממשיך הוזהר ומפרש גם את שאר הפסוקים שבפרק זה, שכולם מרמזים על המדרגות הרוחניות שהיו מנת חלקם של ישראל בזמן בית המקדש, ואשר נאבדו מהם עם חורבנו. במסגרת זו ביארנו רק את חלקו הראשון של המאמר, ואי"ה עוד חזון למועד.

מבאר מה שכתוב 'הז'הר' שמרמז על מדת המלכות שהיא מקום לינתה בירושלים:

'הז'הר', זו השכינה שהיא מדת המלכות המקבלת מן האור ההוא שהוזכר למעלה, דכתיב - שכתוב על העיר ירושלים (ישעיה א כא) **'איכה היתה לזונה קרה נאמנה מלאתי משפט צדק יליו בה ועתה מרצחים',** 'צדק' זו מדת המלכות, שבהיות ירושלים בבנינה היה בה גילוי הארת השכינה, כי יסוד שהוא 'צדיק' השפיע והאיר במלכות שהיא 'צדק'.

נפשי צמאה לדעת כל רז סודה

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 אר"ב: 054-437-1718 | אידיש: 0176-8806-44 להשיג בחנויות הספרים המובחרות